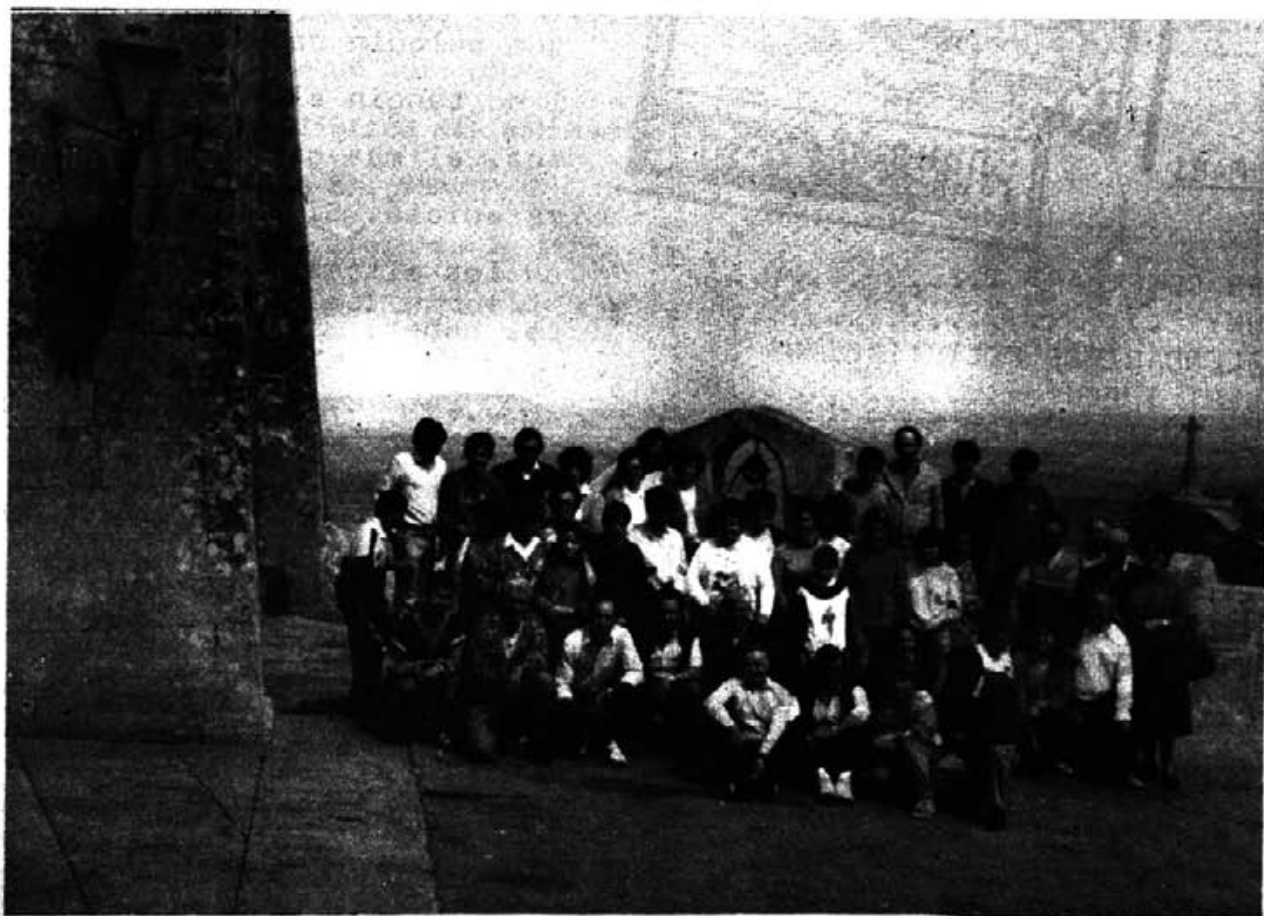

dies i coses

JUNY 88 nº 6
CALONGE

PRENSA
CORTONA

IV PUJADA DE CALONGE A SANT SALVADOR

- COM ESBART D'OCALLETS DELITOSOS
- TRAVESSANT LAS ESCABROSES MUNTANYES
- PER LA MARE DE DEU NO HEM DE PLANYER
- ELS ALENS QUE FATIGUEN EL PIT

PREU:

&

Per Començar

SUMARI

PER COMENÇAR	2
JUNY	3
CALENDARI DE FELICITACIONS	4
SALUT I PAU	5
ELS NOSTRES CARRERS	7
VOLEM CA NOSTRA NETA	8
EN JAUME DE SA BASSA	9
CONEGUEM EN MACIA TROMPE	12
SUCCESSOS	13
BILINGÜISME UN TERME COMPLEXE .	14
DE MUSICS	17
CALONGINS A SANT SALVADOR	18
L'ESPORT	20
LA NOSTRA GENT	21
PASSATEMPS	24

Ja hem arribat a l'equador de l'any d'aquesta publicació, amb l'inconvenient que tothom està en fainat i no lleu res.

Entre les pàgines hi trobareu un feliç amb el qual vos podeu subscriure. A més, per tots aquells que vulguin colleccionar la revista i no tenguin els dos primers números, el mes que en farem una segona edició. Si vos ne fa falta cap de les altres basta que ens ho feu saber.

SALUT=

Dies i coses

====Col.laboradors.

Marc Vallbona

Baltasar Amengual

Miquel Vallbona

J. M. P.

Macià Trompé

Miquel Galmés

CONSELL DE REDACCIÓ

Jaume Vallbona i Bennassar
(de Na Blanca)
Margalida Adrover i Manresa
(de Can Polla)
Josep Estelrich i Vadell
(de Can Marinons)
Josep Adrover i Vallbona
(des Camp den Ventura)
Toni Vadell i Maimó
(des Clos)
Maties Adrover i Palmer

IMPRIMEIX APOSTOL Y CIVILIZADOR
D.L.: 148-1988

dies i coses

Mn. Antoni Vadell, 2
Calonge 07669
Tel. 65 78 20

1988 milenari de la Independència

Els escrits d'aquesta publicació
expressen únicament l'opinió dels
seus autors=====

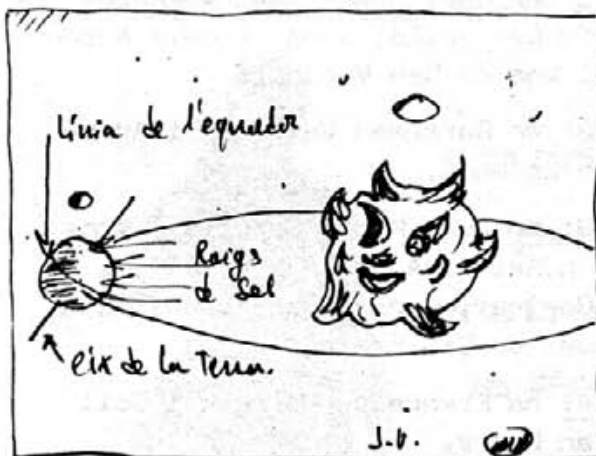
JUNY

Pep Marinons.

Aquest mes és un dels que duen més feines de tot l'any. El que no hagi acabat de arreglar el negoci cara al turisme ho farà aquest mes; també és temps de segar, i els estudiants tiren les darreres coses per no haver d'anar als exàmens de setembre.

Dia 21, que enguany ve amb el dia de Marte, a l'emisferi boreal passarem de la primavera a l'estiu, i a l'emisferi austral de la tardor a l'hivern. La terra es trobarà a un dels punts de la seva trajectòria elíptica més allunyats del sol, Serà a les 5h. 56m.

La inclinació de l'eix de la terra fa que els raigs de sol incidisquin més directament sobre l'emisferi nord o boreal, a on estam noltros. Per la qual cosa més d'un es secorre la pell.

Humor

 LLUNA PLENA. El mes hi començarà i també hi acabarà a partir de dia 29 a les 5h 23m.

 QUART MINVANT. Dia 7 a les 8h 21m. Es diu que aquest mes no és bo regar ses figures, perquè llavors madura més prest.

 LLUNA NOVA. Dia 14 a les 11h 14m.

 QUART CREIXENT. Dia 23 a les 00h 23m. Es poden empeltar els tarongers, els llorers, i altres arbres de pell gruixada.

INTERNACIONAL

LOURDES-----

El President de la Tercera Edat, l'amo en Miquel Marines, i sa Senyora han anat a Lourdes en peregrinació. Trobam que ens hauran de contar qualche cosa del que feren i veran per allà.

XINA-----

Pensavem que el restaurant que en To meu d'Es Molf i n'Stuart ha d'obri al lloc a on hi havia la botiga de Can Gustí havia de tenir caracter mallorquí, però tenim motius per pensar que serà un restaurant xinès. El nostre americà l'altre dia va partir cap a la Xina, segurament per importar cuiner i un estol de cambretes groguetes. Mem que nos durà.

Calendari

DE FELICITACIONS

AQUEST MES FAN ANYS

Dia 1: en Bartomeu Adrover i Adrover de Can Polla, i na Miquela Adrover i Mas de Can Maganet.

Dia 2: en Bartomeu Vallboma i Adrover d'Es Molí.

Dia 3: en Juan Pedro Cazorla i Montes, n'Antoni Adrover i Vadell de Cas Caminer, i na Maria Adrover i Adrover de Can Frare.

Dia 4: na Francesca Horrach i Coll de Can Frare.

Dia 5: na Francesca Barceló i Taberner de Na Martina, na Catalina Obrador i Obrador d'Es Molí, en Sebastià Adrover i Roig de Na Burguera, i na Margalida Adrover i Caldentey de Can Marines.

Dia 6: na Margalida Adrover i Manresa de Can Polla, na Maria Vallbona i Grimalt d'Es Camp d'en Ventura, i en Guillem Julià i Grimalt de Can Rito.

Dia 7: na Margalida Rigo i Bonet de Sa Conca.

Dia 8: na Maria Eulari Rotjer i Vallbona de Cas Senyor.

Dia 10: en Jacinto Plaza Díaz i sa filla na Eva Maria Plaza Nieto.

Dia 11: en Bartomeu Adrover i Roig de Can Baltasar.

Dia 12: na Maria Barcelò i Garau de Can Ganxo, n'Antònia Roig i Matemalles de Sa Torra, en Joan Didac Ramos i Adrover de Can Pau, i en Francisco Peleteiro Bandín.

Dia 15: na Catalina Cebrian i Alcolea, en Bartomeu Bennàssar i Adrover de Can Roca, i n'Ana Ramos Gil.

Dia 16: en Josep Adrover i Alou de Can Paulo

Dia 18: en Julián Gil Calvo.

Dia 19: na Maria Adrover i Adrover d de Cas Saquer.

Dia 20: Antoni Vadell i Adrover de Can Rebeu

Dia 21: na Maria Adrover i Obrador d'Es Molí, i en Bartomeu Vallbona i Adrover d'Es Molí.

Dia 23: Antoni Adrover i Moyano.

Dia 25: en Miquel Adrover i Adrover de Sa Marina i el Sr Rector Don Baltasar Amengual i Martorell.

Dia 26: en Juan Cebrián Alcolea, na Miquela Bennàssar i Adrover de Can Pau, i en Bartomeu Adrover i Grimalt de Can Baltasar.

Dia 28: na Maria Barcelò i Roig de Sa Caseta Blanca.

Dia 29: Sor Catalina Rigo i Rigo, i en Bartomeu Zuzama i Vallbona d'Es Camp d'en Ventura.

I dia 30: en Simó Esquinas i Vadell de Can Rabau.

A TOTS MOLTS D ANYS
I FELIÇ ANIVERSARI .

TAMBÉ PODREM FELICITAR PEL SANT ALS JOANS I JOANES DIA 24 (ÉS TAMBÉ EL DIA DELS PAÏSOS CATALANS), ALS GUILLEMS DIA 25, I PERES I PAUS DIA 29. CREIM QUE NO CAL RECORDAR QUE DIA 2 ÉS CORPUS CRISTI.

* Salut i Pau! *

Miquel Vallbona

LA VIOLENCIA ES LA PITJOR RESPONDA
LAS PROFUNDOS PROBLEMAS HUMANOS
D'AQUESTA EPOCA.

HA DE CANVIAR TOT: L'HOMME I LA SOCI-
ETAT.

Hi ha d'haver un canvi total en
els hàbits de pensar i viure. Un
canvi d'arrel en les nostres rela-
cions quotidianes entre els homes i
la naturalesa.

Estam davant un gra rete al qual
just es pot respondre amb un canvi
igual de gran en el nostre pensar, el
nostre sentir i el nostre estimar,
deixant de banda les idees fixes so-
bre el poder, la riquesa, i l'aplica-
ció de la ciència i la tècnica.

Es tracte de la humanització de
les relacions polítiques, socials,
i econòmiques; en el poble, la ciu-
tat i a tots els països. Ha de cre-
ixer un nou estil de vida a nivell
mundial.

VULL
CANVIAR EL
MÓN
PERO L'ESTIM MASSA PER
VOLER
CANVIAR-LO
AMB LA VIOLENCIA

Bibliografia: "El derecho al amor"
de Phil Bosmans. Ediciones 29.

OBJECCIÓ

un dret
per a
construir
la PAU

ABRAL

Campanya Informativa sobre el dret a l'Objecció de Consciència
Dirigiu-vos al tel. 331 50 05 València

-Es tan ilustre la nax,
que tiene nor solar
el cielo.

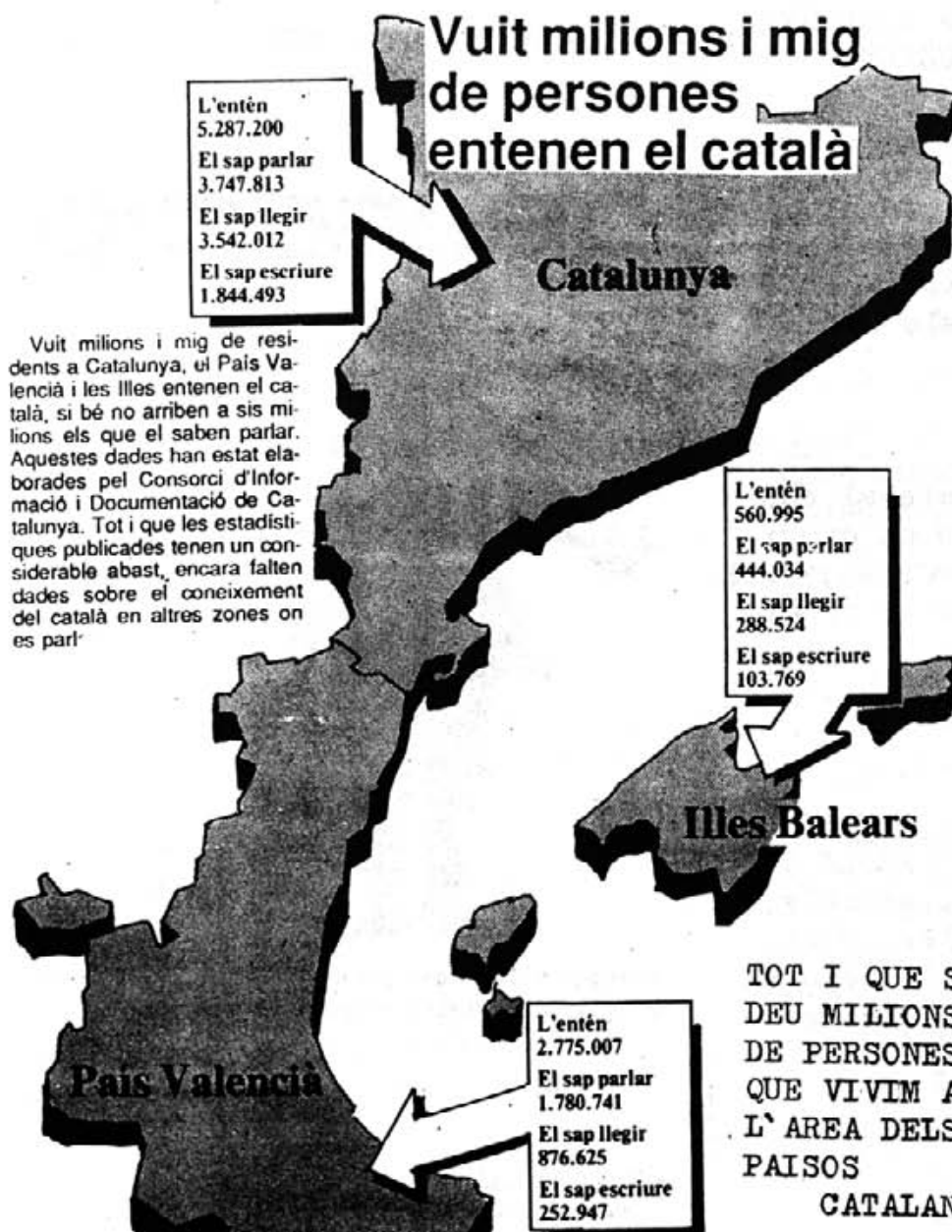
QUEVEDO.

-Encara que la pau no signifi-
cas més que l'absència de gue-
rres, d'odis, de matances.....
haver-la aconseguida significa-
ria uns dels objectius més ele-
vats que l'home s'ha gués proposat.

ERIK FROMM.

Si a l'ús de la nostra llengua

Si fóssim un país normal (recordem els casos de Suïssa, Bèlgica i Iugoslàvia, a on havent-hi distintes llengües no hi ha problemes de conflicte i substitució lingüística) almanco tots els habitants de dret xerrariem i escriuriem en català, i tampoc tendriem problemes per anomenar a aquesta llengua pel seu nom.

Quan tots els membres de la nostra comunitat dominem de veres la nostra llengua natural, la qual cosa afavoreix conèixer-ne d'altres, serem un país més normal i menys conflictiu. Però no serà gaire fàcil amb les actuals lleis de normalització lingüística. J. Vallbona

LES LLENGÜES MÉS PARLADES DEL MÓN (les xifres són aproximades i indiquen milions)*

* Adaptació de diferents fonts

mandarí (Xina)	700
anglès	300
castellà	180
rus	170
hindi (Índia)	170
àrab	130
japonès	120
gallec-portuguès	120
alemany	100
javanès	95
bengalí (Índia, Pakistan)	95
malai	70
francès	65
italià	55
urdú (Índia, Pakistan)	53
ucraïnès (URSS)	45
cantonès (Xina)	44
telugu (Índia)	40
coreà	40
tàmil (Sri Lanka)	36
marathi (Índia)	33
polonès	33
annamita (Vietnam)	30
suahili	30
panjabi (Índia)	25
turc	25
gujarabi (Índia)	21
persa	21
siamés (thai)	21
kanarès (Índia)	20
hakka (Xina)	19
neerlandès	17
romanès	17
serbo-croat (Iugoslàvia)	16
birmà	15
haussa (Sudan, Nigèria)	13
sudanès (Indonèsia)	13
hongarès	12
txec	10
bielorús (URSS)	10
suec	9
amhàric (Etiòpia)	8
búlgar	8
grec	8
tagalog (Filipines)	8
bisaya (Filipines)	8
català	7
assamès (Índia)	7
tibetà	7
uzbek (URSS)	7
quítxua (Andes: de Colòmbia fins a Xile)	6
danès	5
kurd (Kurdistan)	5
finès	5
noruec	4

ls nostres carrers

CARRER RAFEL ADROVER

En Rafel Adrover i Vadell nasqué a Calonge dia 31 de maig de l'any 1920, a les cases velles de Can Puig on els seus pares Toni Adrover Fullana - el recordat l'any en Toni Pau de tan bona memòria - i Magdalena Vadell i Adrover hi anaren de nuvis. Fou el primer dels cinc fills que tingueren. Posteriorment passaren a viure a Can Pau.

Tingué des de molt nin una gran inclinació pels estudis i els estudis li anava de lo millor. Com molts de nins fou escolenet. Tenia ganes de ser militar. Pel que m'han dit era de bon caràcter, simpàtic i alegre.

Pel desembre de l'any 1938, juntament amb altres joves mallorquins

s'incorporà voluntari per anar al "frente". Perquè no pocin descoberts pertiren un vespre a les nou, després d'haver-ho perllongat en diferents ocasions, degut a les informacions, que una estació de ràdio clandestina donava als contraris sobre la partida de nous reforços per eidar els distints camps de batalla.

Arribaren a les set del matí a Vinaròs, pertiren cap a Daroca i a Calaret de Tremp prengué part per primera vegada a un combat.

Després de sofrir i aguantar les calamitats pròpies de la guerra el 17 de gener de 1939, a posta de sol, morí a desset kilòmetres de la sortida de Cervera.

La notícia de la seva mort a Calonge entrí a tothom, i pel seu repòs etern es celebrà un solemne funeral.

Fou enterrat al cementiri de Cervera i després, amb el permís de la seva família, les seves despulles foren transladades a la Basílica de Santa Maria del Valle de los Caídos.

Descansi en Pau.

Baltasar Amengual

VOLEM CA NOSTRA NETA

Una de les característiques dels països civilitzats, és la neteja dels seus carrers.

S'HA DE TENIR NETES SES ENTRADES,
BEN IGUAL QUE SES SORTIDES, I EL
QUE HAGI ES MIG.

ES TASCA DE TOTS

Cala D'Or, per esser una de ses zones més turístiques de Mallorca no es que tenga una entrada molt agradable. Entre tots hauríem de procurar donar una imatge més bona.

De Calonge a Cala D'Or s'hauria de conservar es caràcter que té ara. Ja que aquesta carretera és s'entrada, no deixant magatzems ni res paregut disfressat de "tualtems" y "mamotretos".

Nomes hi caben casetes de pagès dins es conrrons, ja que aquest és es caràcter mallorquí. Convendria aprendre a ser més respetuosos amb la nostra terra.

P.P.

FOTOGRAFIA PROFESSIONAL

IMATGE D'OR

Avda. Boulevard, 13 - Tel. 657758
CALA D'OR (Mallorca)

- Fotocòpies
- Fotos carnets
- Reportatges

ARA, VIDEO I MUSICA.

JOSE ALOU JULIA

*
FONTANERIA · CALEFACCION
ENERGIA SOLAR · PISCINAS
*

C/. Jaime Prohens, 24 · 07669 S'HORTA (Felanitx) MALLORCA
Tel. (971) 575261

EN JAUME DE SA BASSA

UN DELS MILLORS CAÇADORS AMB CANS EIVISSENSCS

S'ha publicat un llibre, titulat "Ca Eivissenc: L'alternativa", escrit per En Miquel Elena Roselló, les fotografies fetes per Charles Camberoque i editat per Caixa de Balears "Sa Nostra".

Està dedicat a EN JAUME DE SA BASSA:
Dedicatòria copiada del llibre.

Diu l'autor:

És obligatori recordar que aquest llibre és el resultat d'una amplíssima i entusiasta col·laboració dels caçadors contactats.

D'en Jaume de Sa Bassa sa diu tot a la dedicatòria; manca, potser, recordar que les meves arrrels de caçador xuclaren la seva saba. Va tenir la paciència de dur-me sobre l'esquena quan jo encara no caminava.

DEDICATÒRIA

En Jaume de Sa Bassa, mestre Jaume de Calonge, ha mort aquest estiu quan encara treballàvem en aquest llibre. Feia anys que estava acabat pel fum del cigarret i per les nits de boira i les albadres amb rosada, que passava davall una mata per escoltar la cusseta. La seva vida va tenir un nord: els cans de caça, i no es va casar perquè no hauria pogut caçar a voler. Tenia bona mà amb tota casta d'animals i també amb els infants: l'estimaven. Conec molts alumnes seus, com jo mateix. Només he sentit comentaris en contra, procedents d'altres caçadors envejosos. Va criar els millors cans del seu temps: Blanca, Diana, Ràpid..., era dels qui més sabien de cans i de caça. De dia i de nit. Va morir quan tornava de caçar, mentre preparant la sortida de l'endemà. No res més li importava. Em fa enveja viure una passió tan absoluta. Ha marcat una època dins l'autèntica forma de caça amb cusses. Aquest llibre és més seu que no meu.

Jaume de Sa Bassa.
(mestre Jaume de Calonge)

Una paciència que li permeté contestar totes aquelles preguntes evidents que jo li feia sobre les cusses, la caça i moltes altres coses de foravila.

(Escrit d'en Miquel Galmés Capó, que s'ha volgut afagir a l'home natge.)

Al mestre Jaume de Sa Bassa, el vaig conèixer fa tres anys a unes cassades a les quals l'amo en Sebastià d'es Clos i en Toni, m'havien convidat. Home del camp, auster; cassador de cap a peus. Tenia un gran coneixement de tota la cosa de la cassa i les cusses. No era molt xerrador però quan obria la boca per dir qualche cosa de cassa, sempre l'haviem d'esclotar.

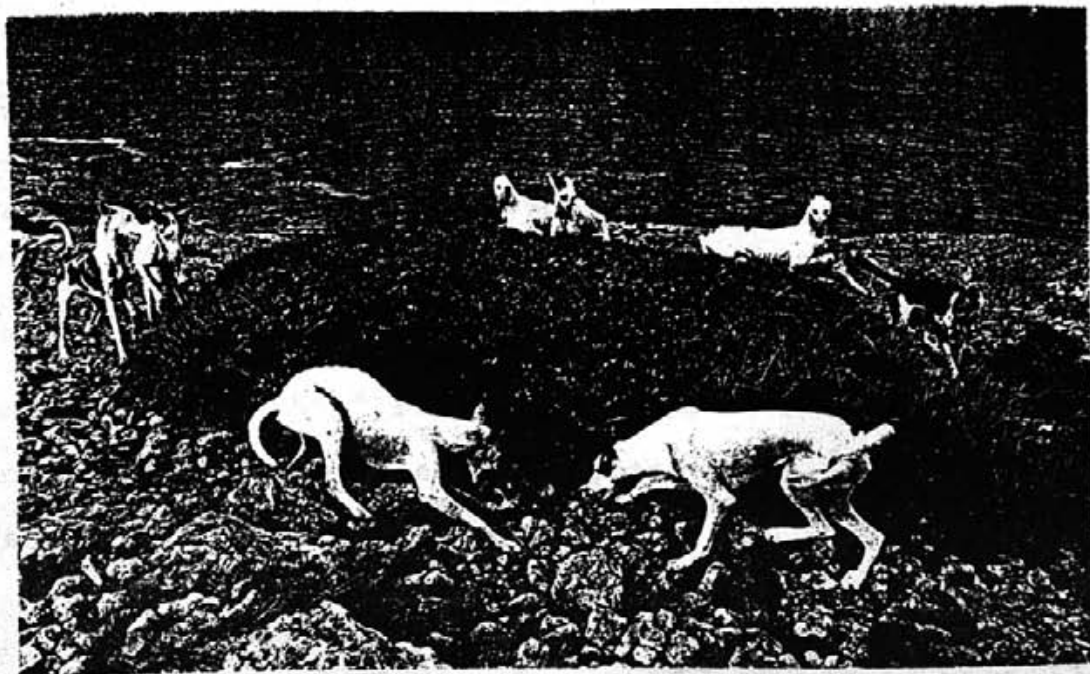
Pensant en la seva imatge i la saviesa d'aquell cassador, en ve al cap el refran que diu:
" Ses colonies de bon perfum, van en pots petits ".

Que el senyor el tenga en la seva glòria.

Aquest llibre, diu tot sobre el Ca Eivissenc, que él presenta en sa faceta de caça més característica i genuïna: la caça del conill a barres sense cap altra ajuda o companyia. Així com ha de esser. Hem volgut reproduir, un petit text del llibre, en el que fa referència a la raça i la caça:

S'acurcen les distàncies

El ca eivissenc és caçador, ja ho hem dit, així como ho foren els seus avantpassats i ho són encara els seus germans més pròxims, els podencs, o els seus cosins, els lla-brers. Per la seva anatomia i pel seu caràcter, qualsevol altre tipus de caça, que le descrita anteriorment, també li és possible. Té un ol-facte privilegiat que li permet detectar, seleccionar i seguir ras-tres de conills a terrenys amb una densa cobertura vegetal. Té una oi-da fina que multiplica la seva eficàcia; d'aquesta manera detecta els més petits renous i és capaç de seguir-los en carrera a velocitats que s'acosten als 40 Km/h. enmig d'una garriga resseca on tot cruix. Té una bona vista que li permet resseguir l'activitat dels seus com-panyes de caça, malgrat que el vent sia contrari i la distància llarga. És també potent en el salt i la carrera, àgil per a la revinglada i valent per a l'acció. En definitiva, es tracta d'un caçador complet, especialitzat precisament a no tenir especialitat. És Caçador i prou.

La caça no és més que per-seguir la peça i posar-hi la mà. El que se'n faci després de la captura no hi té res a veure.

(Plató, Eutaydemós)

La caza es el certamen o enfrente de dos sistemas de instintos.

(Ortega y Gasset)

Noltros hem volgut fer un petit homenatge al Ca Eivissenc, que com tothom sab, cada pic va a menys.
Que tot el anteriorment dit, sigui per conèixer-lo un poc més.

Toni Clos

«« CONEGUEM EN MACIA TROMPE »»

Tots el que llegim "dies i coses" nos hem preguntat, qualque pic:

* QUI ES AQUEST PERSONATGE MISTERIOS QUE NOS ASOMBRA AMB SES SEVES HISTORIETES I DIBUIXOS, ANOMANAT MACIA TROMPE ?

Idò, ara contestarem aquesta pregunta.

Com podeu veure en sa fotografia, feta en es seu laboratori, se veu que és un home de molt de coneixement i temprança. Se sab que és per devers Felanitx, i que viu a Porto Colom. De moment, encara és fadrí, però moltes al.lotes li van darrere; és molt conservador.

Dins el seu laboratori investigant causes.

Aquest som:
- Napoleón

Per conèixer-lo millor li hem fet unes preguntes:

- Quin país t'hauria agradat néixer ? -Xina . -I viure ? -Japó.
- Quin temps t'hauria agradat viure ? -Amèrica, l'any 1700.
- Professió que fas ? -Delineant informàtic.
- Quina t'hauria agradat fer ? - No fer res.
- Qui t'agradaria ser ? - Napoleón, de fet, ja ho som
- Te consideres simpàtic ? -Sí, molt. -Ets orgullós ? -També, un poc.
- Ets mascle ? -No ho se. -Ets sincer ? -Sí. -Ets seriós ? -Sí.
- Bromiste ? Un poc Quin deport practiques ? Bolles
- Quin actor prefereixes ? - José Bodalo. - Actriu ? - Marisa Medina.
- Color preferit ? - Groc destenyit. - Número preferit ? 4

Ja no podem dir que no sabem res d'en Macià, i deixa de ser tan misteriós. Per finalitzar, ens diu que si el voleu convidar a dinar per fer una xerradeta, basta que vos poseu en contacte amb sa redacció de "dies i coses".

Perdonau, oblidaven dir-vos, que es dinar a d'esser bullit de peu de porc amb mongetes, i taronjada per beure.

S u c c e s s o s

Des de aquí volem fer arribar arribar la nostra crítica a les autoritats que amb la seva indiferència permeten que la pau i la convivència del nostre poble es vegi pertorbada des de fa temps per la presència de jovesans, que amb sa clòsca buida de tot, a les hores més inoportunes, amb les seves motes escampen renous i fums. A més, amenacen als peatons a fer-lis un planxat instantani si devalhen es peu de l'"acera".

Però no tot han de ser crítiques, i pensam que podem suggerir una solució genial en el següent apartat dedicat al motor

MOTOR

En Jaume de Na Barret acaba de patentar un automavil ecològic. Es tracta del CABROBOC, un vehicle biplaça que pot revolucionar el sector de les motocicletes tot-terreny, i que s'espera tenguí una bona acollida entre els ecologistes. Els gasos que produeix no resulten tòxics, i els problemes de renou dels clàxons han estat enginyosament solucionats amb eun sistema olorífic que permet als vianants temer-se'n de la seva proximitat amb gran anticipació.

CARACTERISTIQUES TECHNIQUES

- NOM: CABROBOC
- POTENCIA: segons es pienso
- CONSUM: quatre geranis i un parell d'ulls de prunera.
- PREU: Vos haure d'avenir amb en Jaume.
- TAPISSARIA: pell de cabra autèntica.

Idò ja ho sabeu, si vos interessa en Jaume una demostració del prototipus. Ha anunciat qpe per fer-ne propaganda pensa inscriure's al Ralli París-Dakar. Au idò Jaume, enhorabona i sort.

NOTA En el passat número, en aquesta secció varem cometre un error de montatge, i un paràgraf començava un parell de vegades. Bregam disculpes a tots aquells que es marejaren provant d'entendre el que era una errada nostra.

Cares
D'ahir.

P. MARINONS.

LA GUANYADORA DEL NOSTRE
CONCURS FOU NA, AINA MAIMO I
OBRADOR DE CIUTAT.

Bilingüisme: un terme complex.

Es obvi que una cultura és un conjunt de símbols i valors compartits. El llenguatge és, sens dubte, el més definitori de tots. = En realitat reflecteix la manera d'ésser i pensar dels seus parlants. Vivim inconscientment recolçats a n'el nostre idioma. L'orgànic conjunt de paraules constitueix el sòl de la nostra vida, perquè damunt ell s'afirma la nostra forma d'ésser homes i a ell té bona part del seu nervi allò que en nòstres és més propi. El llenguatge és = l'eina més excel·lent i flexible de comunicació, és la peça que ens permet la comprensió i ordenació d'allò que ens envolta. Queda així ben clar que una llengua és el primer element que constitueix les = senyes d'identitat d'un poble podem partir de la següent premissa: "Si el llenguatge és bo, cada llengua és bona perquè és la manifestació reeixida de les seves propietats essencials. A la realitat = que ens ateny ens adonem de la gran injustícia lingüística que implica l'imposició d'una llengua damunt una altra. Això demostra que les llengües humanes poden arribar a ésser manipulades i a convertir-se en l'estendard d'interessos de domini".

Teòricament, concebem el bilingüisme com l'aproximat, però igualatari, coneixement de dues llengües i no més bé per l'ús puntual = d'una d'elles. Aquest bilingüisme si no és igualatari no és més que "un fruit que neix com l'herba borda, sense que ningú es cuidi del seu bon concert i amb ell sofreixen les dues llengües, que en el = seu estèril dolor engendren criatures deformes" (C.J.Cela). Aquestes criatures deformes no són més que els barbarismes i calcs sintàctics succionats d'altres llengües que poc a poc tendeixen a desintegrar l'unitat d'una llengua. Una llengua pot sofrir l'invasió = de centenars de mots, però si encara funcionen els mecanismes poderosos de l'assimilació i resten intactes les estructures fonològiques, morfològiques i sintàctiques pròpies, res de substancial no = haurà canviat a la llengua.

Les llengües mai poden ésser derrotades com un gladiador, perquè l'ànima que els dóna prestància i elasticitat és fugissera i també vivificadora. Ni els fracassos més cruentos dels homes i les seves institucions no comporten mai la derrota d'una llengua. Les llengües no moren com l'animal per causes fisiològiques, ni com l'home, sino més bé es transformen "les llengües moren igual que els núvols cambien la seva silueta, per raons poèticament imprescindibles, les llengües moren al parir partenogèsi (com en el llatí) però d'aquest parts fragmentadors no es col·legueix una destrossa sino riquesa".

He de dir que la meua llengua vernàcula és el Castellà, no obstant això m'he esforçat per aprendre el Català, ja que l'estima que sent per al Castellà és compatible amb el respecte cap a qualsevol altre llengua. Resulta injust assignar a una llengua l'etiqueta de llengua menor o dialecte i a una altra la de "oficial". Però crec vàlid acceptar que el Castellà és la llengua que els espanyols no castellanoparlants admeten com a comuna, apta i suficient per entendre'ns, si bé crec que assignar-li la categoria de llengua oficial és impopular, impolític i danyós, i a més tenint en compte que Espanya és un país de múltiples susceptibilitats a flor de pell, on no és raonable, ni saludable sembrar la susceptibilitat. Però el problema estriba en que el Castellà o Espanyol no bilingüe no es convenç de que a la seva llengua li convé més considerar-la com el vincle d'expressió literària d'En Cervantes que com l'eina administrativa del "Boletín Oficial del Estado"; això és tenir-la com llengua comú i no com a llengua oficial.

Actualment, l'exclat del procés de normalització de la llengua catalana, sense prejudicis i amb més o menys objectivitat és una exigència de justícia. Per a mi una llengua viu una situació normal quan s'aplica plenament a tots els usos de comunicació socials, tant particulars com públics, tant orals com escrits. Això és el que hem d'aconseguir per al Català; revitalitzar-ne l'ús efectiu i constant en tot els seus àmbits, si bé aquesta operació sempre ha d'incloure una suma, mai una resta. Fer aquesta resta o dur aquesta postura a-

límits fanàtics implicaria que el propi llenguatge s'obscuraix per l'ombra d'una profunda mentida que es segrega el seu propi anestèsic, o quan no, la seva pròpia justificació.

Aquesta postura la reivindic d'acord amb la meua experiència, perquè desde que visc a l'àrea del Català, i m'express i llegesc en Català, em sent literàriament i humanament enriquit. Puc sumar a l'horitzó propi del Castellà el nou que s'em brinda: El Català.

Dic una suma, perquè no cal oblidar la força i riquesa de la nostra llengua comú. Va ésser el propi Thomas Merton (un escriptor latino-americà) qui va elogiar la bellesa del Castellà: "Of los sermones armoniosos de los predicadores españoles. Su misma gramática parecía digna, mística i cortés. Me parece que, después del latín, no existe una lengua tan adaptada a la plegaria ni tan hecha para hablar con Dios: a la vez fuerte i suave, posee, no obstante, esa dureza y esa acericidad exigida por el verdadero misticismo y sin embargo, es dulce, suplicante y elegante. Incluso en labios de una mujer, el español nunca es débil, nunca es sentimental".

Carles V afirmà que la llengua castellana és tan bella i noble que mereix ésser entesa per tota la Cristiandat. També digué que si hagués de parlar a les dames ho faria en Italià; si hagués de fer-ho a n'els cavallers, en Francès; a n'el seu cavall li parlaria en Alemany; però si hagués de parlar amb Déu ho faria en Castellà. Així doncs, mentre els espanyols, peninsulars e illencs, no sentiguem la necessitat de la recíproca intercomunicació culta, la cultura espanyola expressada en la llengua que sigui, sempre serà parcial i mutilada.

Crec que és hora de comprobar si es cert allò que en Rubén Darío ha profetitzava en el seu vers: "¿Nos habremos entregado a los bárbaros del Norte, con tantos millones de hombres hablando Inglés?".

- "Quan algú vol esborrar totes les llengües menys la seva, valdret en un camí sense retorn, cap al món inhumà del silenci...".

(Jesús Tusón).

Dossier: MÚSICA A MALLORCA EN EL SIGLO XX

LLUC

Llista de músics compositors mallorquins (segle XX)

ADROVER I MASCARÓ, Miquel
ADROVER I VIDAL, Cosme
AGUILÓ I BORDOY, Agustí

JUAN I REYNÉS, Antoni
JUAN I RUBÍ, Vicenç
JUAN I SALOM, Gabriel
JULIÀ I PROHENS, Miquel
JULIÀ I RIBOT, Pere
JULIÀ I ROSSELLÓ, Bernat

POMAR I BONNÍN, Bartomeu
POMAR I POMAR, Bernat
POMAR, Perico
PONS I ARROM, Catalina
PONS I MELIÀ, Miquel
POQUET I BOYERAS, Bartomeu

VADELL I SALAS, Jaume
VALENT, Joan
VALLBONA I ADROVER, Marc
VALLS, Xavier
VANRELL, Pere Joan
VAQUER I RAMIS, Antoni
VENY I VIDAL, Bartomeu
VICENS I CAÑELLAS, Jaume
VICENS I CAPO, Miquel
VICENS, Jaume
VIDAL I MESQUIDA, Miquel
VIDAL I PERELLÓ, Joan
VIVES, Toni

Campos
Santanyí

1942
1935
1954

Sóller
Ciutat de Mallorca
Santa Maria del Camí
S'Horta
Ariany
Felanitx

1929-1972
1945
1928
1927
1926
1922

Muro

1950

Santanyí
Binissalem
Montuïri
Muro

1939
1942
1928

Manacor

1904

Santanyí Calonge

1968
1945
1966

Felanitx
Ciutat de Mallorca
Calvià
Felanitx
Inca
Campos del Port
Santanyí

1916
1940
1915
1912
1938

El número 742 de la revista Lluc és un monogràfic sobre la música mallorquina d'aquest segle. En el llistat dels compositors hi ha en Marc nostre. A hores d'ara coneixem "Els goigs de Sant Miquel" i estaria bé que nos mostràs els altres treballs seus.

Un parell d'altres coneguts nos tres també són al llistat: el popular Perico Pomar i en Miquel Julià i Prohens de Can Mirantó. Però s'han oblidat en Miquel Pauma, noltros des d'ací el recordam.

A tots els hi demanam que se-guesquin cultivant l'art musical pel gaudiment del nostres pobles i la resta del món.

Aquesta fotografia ens mostra en Marc un caramellet d'anys enrera, quan amb molta d'il·lusió, quan no festejava na Francisca Maganeta, estudiava els primers cursos de piano.

Els seus coneixaments musicals sempre han estat al servici del poble: la coral de l'església, cursos al cui en vulgui, el "goigs del petró. Gràcies.

J. Vallbona.

CALONGINS A SANT SALVADOR

Pujada sou amunt, Santa Maria
Com Vos hi trob en tota bella altura
molt més amunt que els pins armoniosos
que els romanins em flor i les estepes.

.....

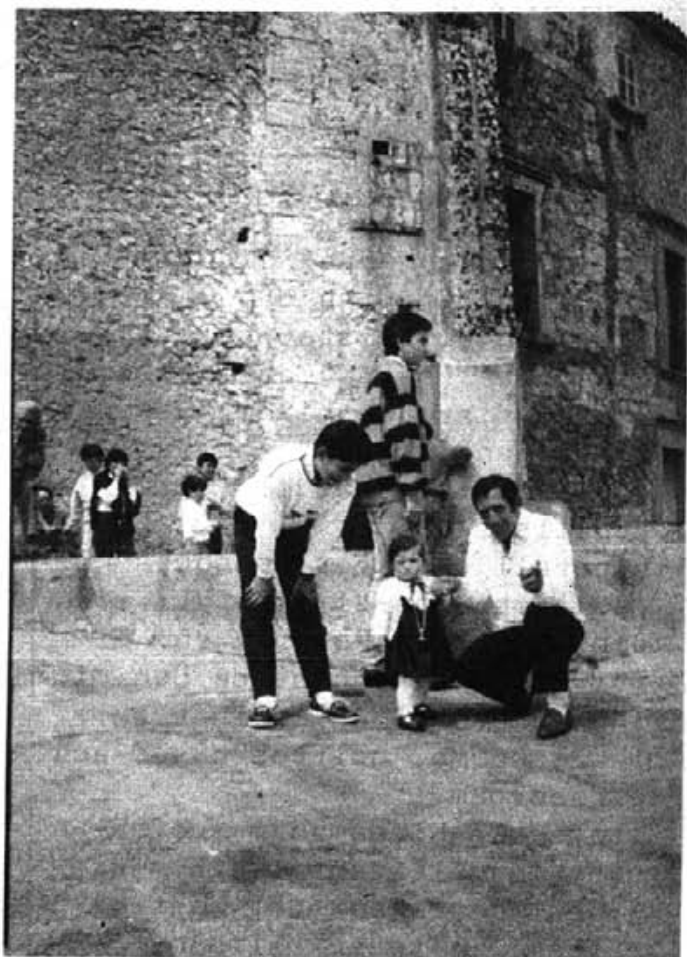
Vos tira més la terra o la mar blava?
Voleu esser pajesa o marinera?
La morenor de vostra faç colrada
l'ha encesa el sol que el sec terreresbella.

-Llorenç Riber-

Dia 13 de maig, ben dematí, el
nostre poblet, Calonge, gentil i
sempre xalest, que viu baix la dolça
mirada de la Mare de Déu de Sant Sal
vador pelegrinà a la casa pairal de
Maria.

El grup que hi anà a peu era
més nombrós que els altres anys.
Anar a Sant Salvador a peu és cami
nar pels camins vells de la nostra
fe. És un retorn a les arrels més
íntimes. A n'aquestes hi hem d'anar
a cercar la millor saba sino volem
perdre la nostra identitat.

Se parla molt de fer poble, fer
poble vol dir: participar, col.labo
rar i prendre part en totes les acti
vitats que es promouen.

Entre rialles i animade conversació el grup de caminants on totes les edats hi estaven representades des de els 10 anys fins als 70 i... ens enfilarem topant amb mates erbo-sseres i romanins cap a la muntanya de Sant Salvador, el nostre boirós Sinai.

S'al.lotea amb un instant arribà i els altres hi enaren més en bones. Passat el Coll des Vent i pujada l'aspre empitada ferem una estació, contemplant per un entreforc el campanar de calonge i la mar blava amb les seves cales.

Llegirem una pregaria que fa ben pocs dies em digué la madona Ventura de Can Gustí que ella sentia resar quan en les seves juventuds pujava pujava a Sant Salvador.

* Con esbart d'ocellets delitosos
 * travessant les escabroses muntanyes
 * per la mare de Déu no hem de planyer
 * els alens que fatiguen el pit.
 * Que fa la suor que degota
 * i llenega del front per sa cara!
 * Serem fills que visiten la Mare
 * li mostren un cor agraït.
 * Mare de Déu de Sant Salvador
 * donau-nos fresqueta i minvau sa calor.
 * per enpinada costa, per desolats camins
 * a veure sa nostra Mare pugem pelegrins.
 * D'alt la muntanya d'aquell mirador
 * allà està la Mare i el seu Minyó.
 * Anem sense pareja, amb gran devoció
 * a veure la Mare de Sant Salvador.

A les dotze, juntament amb els qui no havien fet el camí a peu celebrarem la missa, la capella ben plena de cors agraïts; pregària, silenci, pau, intimitat, i a tots ens pareixia que la Mare de Déu ens mirava dolçament.

Als peus del gran monument de Crist Rei donarem bon compte dels entrepans, truites i demás manjua, Ambient festós, bons acudits que ens feren riure a rebentar, foren el final d'una trobada calongina, que de cada any pren més força, i que si Déu ho vol l'any que ve encara serem molts més.

Baltasar Amengual

A LA FI DE TERCERA DIVISIO I A SEGONA.

L'ESPORT

El Cala D'Or, gràcies a la seva extraordinària campanya aconseguí el tan esperat ascens a tercera divisió. El president va voler agrair l'esforç que tots els jugadors havien fet durant tota la temporada convidant-los tots a anar a fer un viatge a Alemanya, i allà disputar un partit contra un equip de quarta divisió.

El corresponsal enviat, nos con un poc el que passà, en aque lles terres:

Després d'haver volat dues hores, arribà l'expedició a l'aeroport de Frankfurt. (El jugador "Tauleta" va haver de quedar a Mallorca perquè tingué el carnet d'identitat caducat. El sen demà, pogué partir, amb el pasaport.)

A Frankfurt, varen agafar el tren i feren 175 km. cap al sud. Arribaren a Ochsenfurt, un petit poble que havia de esser el de la seva estància. Havien partit el divendres

dia 6 i tornaren el dimarts dia 10.

Aquets quatre dies, no varen esser tan de decans como se pretenia en un principi, perquè de dia se voltava per tot i els vespres entre cerveses i guapes almanyes, la veritat es que no hi havia temps per dormir.

El diumenge de matí, els diaris d'allà publicaven l'hostedatje d'un Club de Mallorca, en el poble, i a les onze, el batle els va fer un petit discurs de ben-vinguda dins l'Ajuntament, a ón els va convidar a beure un bon vi.

El partit va esser el dilluns horabaixa, dins un bon camp de gram. En el primer temps el Cala D'Or perdia de 2-1, (tothom se volia lluir), però, després de rebre una bona renyada, tant de l'entrenador com del president, se concluí el partit:

OCHSENFURT 3

CALA D'OR 7

Un viatge molt bonic, però com Mallorca no hi ha res.

La nostra gent

EN TOMEU D'ES CLOS

Tots li diem -Tomeu d'Es Clos encara que segons les bones costums, seria més correcte tractar-lo de L'amo En Tomeu. Qui el veu i qui es comunica amb ell està segur que és un home d'una cinquantena d'anys, tant pel que fa al seu aspecte físic com pel seu esperit. animós i juvenívol. Hi ha moltes de persones que amb cinquanta anys tenen una aparença i un humor de molt més vell que en Tomeu. Idò hem de saber que ell avui, dia 18 de Maig, compleix els 70 anys. Ningú ho diria, i si no fos que mai s'ha sentit dir que qualcú s'afegeix anys, diria que ell diu que en te més dels que són en realitat. Vagi per endavant l'enhorabona de part de "DIES I COSES" i molts d'anys.

--Vaig neixer a Ca'n Baltasar --conta en Tomeu-- però de ben petit amb sa padrina a n'és Clos.

--Vares anar a escola ?

--Hi vaig anar amb el mestre Don Ramón, que sempre anava enfadat i no ensenyava gaire. De més gran també hi vaig anar es vespres amb Don Toni Rigo. Record que en temps de Don Ramón, un dia, mon pare, que aleshores era es batle, va anar a dir a nes

mestre que a mi me feien fer contes de multiplicar i dividir i encara no sabia sumar. Es mestre tot cremat, aquell dia a migdia, a s'hora d'anar a dinar mos va fer quedar fins que sabessim sa tabla. Menos mal de sa padrina de Ca'n Maganet, després de dues hores de passar ànsia va venir a veure que passava. Llavors varem poder anar a dinar, això si, ja havíem rebut una bona racció de clotellades.

-- De més gran quina feina feies ?

--Feia feina a s'hort. Teníem un pou amb un motor "FORD POTADA" que anava amb gasógeno per llavors no hi havia gas-oil ni benzina.

--Qué cultivaveu ?

--Primerament teníem vaques i sembravem alfalç, més avant varem vendre ses vaques i varem sembrar pereres, que donaven més rendiment.

--I ara que en feis de l'aigua del pou ?

--En Toni Costa, d'això ja en fa molt de temps, va venir a demanar-me si volia servir aigua corrent per sa zona des Fortí. I d'aquí va venir es sevir aigua corrent pes ses cases.

--Quants de pous teniu a ho-
res d'ara ?

--Devers set, però jo ja he
donat es maneig a sa filla i a
n'es jendre. Amb aquesta aigua -
servim sa zona de Cala Llonga i
Cala Egos.

EL MÚSIC

En Tomeu des Clos i el seu a
cordió són ben coneguts per tota
aquesta comarca. Abans d'haver-hi
"tocadiscos", ell era el sonador
que tant en dies de matances, fes-
tes del poble o qualsevol ball,
amb "tangos", "fox-trots", "valzes"
o jotes i mateixes, animava i fe

ia ballar a la gent.

--Com va començar això de la
música ?

--Jo sabia sonar un poc sa -
guitarra, i un poc abans d'anar-
men a n'es servici, el Senyor To

ni va voler que aprengues solfa.
A ca nostra me varen comprar un
piano que varem dur de Ciutat -
amb so tren fins a Santanyí, lla
vors amb un carro, fins a ca nos-
tra. Quan vaig anar-men a n'es -
servici vaig arribar per deixar
anar s'estudiar música.

-- I de s'acordió ?

-- Es temps que a Calonge -
teniem un grup de balls folklò-
rics, jo sonava un llaüt amb so
grup, més envant vaig comprar -
"s'acordeón" i quan se va desfer
es grup de ball jo tocava totsol.

--Per on anaves a sonar ?

--A molts de llocs. A més de
Calonge i S'Horta també anava a
Ses Planes, a S'Espinagar, a Son
Valls, Felanitx... Per ses Festes
de Sant Nicolau de Cas Concos, -
durant deu anys, jo vaig esser -
músic de sa festa.

--Te pagaven be ?

--A Calonge no cobrava res,
si hi havia sopar i me convidaven
estava ben pagat, però a fo-
ra poble, si que me pagaven qual-
que cosa.

--També sonaves el violí ?

-- Un poc. Teniem un cosí --
què tenia un violí i venia per
ca nostra i tocavem junts algu-
nes peces, ell amb so violí i jo
amb so piano, "La Cumparsita" i
altres cançons. Un dia jo vaig
provar de sonar es violí i de -
sentit vaig treure algunes tona-
des i llavors vaig comprar es vi-
olí.

--Enca el tens ?

--D'una enrabiada el vaig vendre. Jo anava a tocar a més ball que per Santa Margalida feien a Felanitx. Jo hi anava amb bicicleta i un any , a s'hora de partir feia una bona brusque no vaig tenir ganes de partir. Es felanitxers varen venir a cercar-me i me varen donar una bona renyada. Jo vaig dir que no me tornarien renyar i de rabi vaig vendre es violí.

--He sentit contar que quan feien comèdies cantaveu.

--En temps de Sor Antònia i de Sor Leonor i a vegades els joves o ses al.lotes cantaven, i jo solia acompanyar-los.

--Recordes que cantaven ?

--"La Espigadora", "Eres alta i delgada" , "Yo me arrimé al pino verde", "La Violetera", "Els petits nois de la montanya" i altres que no record.

--Mem conte-mos alguna cosa de quan eres més jove.

--Quan jo era jove el lloc principal de diversió era a Ca'n Paulo. Rifaven cacauetes, l'amo Antoni que tocava sa ximbomba i mos divertiem de lo millor. També que Don Andreu mos feia anar a fer els "exercicis" i ell insistia perquè jo hi anàs, perquè deia que si jo hi anava era motiu de que d'altres s'animassin a partir.

--Sabem que collaveu molt -

amb el 'Tio' Sebastià que està a s'Argentina i que de vegades vos feis gloses. Mos ne dius qualcuna de feta teva ?

--Jo no n'havia fetes mai de gloses, però ell sempre que mos envia cartes hi posa qualche glosa. En motiu d'una visita que les varem fer un parell de gloses que ten diré un trosset.

Com estan Tio Sebastià ?

Com estan en aquest moment ?

Prenim cap a n'es pment,
i no hauria de fer vent,
perqué sa meva rossa sent
por des mareig que pot gafar,
s'avió que hem de volar
de Mallorca partirà
a Venezuela mos n'en d'anar
a s'Argentina hem d'arribar
i a sa tia Joana l'hi hem de
dar
bessos de cada vent.

....

Si qualcú no ha tingut l'oportunitat de coneixer a n'en Tomeu de Clos, i veniu a Calonge a qualsevol bulla o festa, aquestes quasi sempre solen acabar amb els armoniosos sons dels seus "orgues". Segur que quedareu satisfets de coneixer-lo.

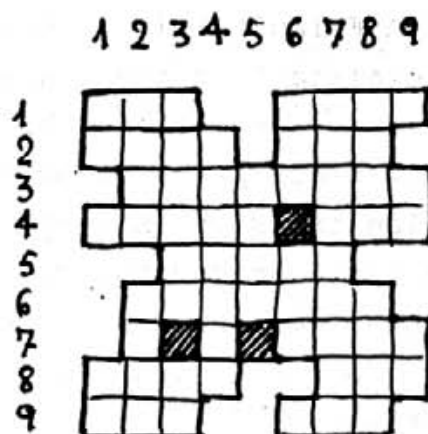
Una abraçada, Tomeu.

MARC

UN DELS POSSIBLES SECUESTRADORS DEL BOING 707

Passa-temps

HORIZONTALS:

1. Casa. Ferro endurit/ 2. Esta tocat de l'ala. Escac definitiu al rei/ 3. I li tira "els fruits" del llimoner per sobre/ 4. Aquell ferro serveix per a lluitar, atacar, pegar i "batre" el rècord. Prefix que significa tres/ 5. Una artèria/ 6. Or-naria amb orles, si no fos que fa sanefes/ 7. Una lletra de be. I l'altra i ja quedarà bé. Lloc on es munyen les ovelles i es fa el formatge/ 8. Bressol. Nom de la lletra M/. 9. Contracció. Estats Units.

VERTICALS:

1. Aliment. Consonant. Lletres seguides/ 2. Proció de terra voltada d'aigua, menys per sobre, si no plou. Edifici en construcció/ 3. Fer un salt. Preposició/ 4. Nadiu del Tirol/ 5. Simple, pura/ 6. Propietari. Espetec dels núvols. Vocal que saben pronunciar els llops/ 7. Persones que canten en cor/ 8. Els espais celestes. Instrument destinat a atacar o a defensar-se/ 9. Consonant. Afirmació. Si ho dius dues vegades, vindrà l'àvia.

- Com va. fa molt de temps que no te veia. Què ia t'has casat ?

-Sí, fa mig any. i l'estim molt. Ara mateix veng de compar-li un collar.

- Putes, jo l'estim mé a sa meva, jo le duc a lloure.

**OK
tomen**